

په یامیک بو بانگخوازان

[kurdish – کوردی]

نووسینی

شیخ محمد بن صالح العثيمین

(رحمه‌تی خوای لئ بیت)

وهرگیرانی : بهشی کوردی مالپه‌ری ئیسلام هاوس
پیداچونه‌وهی: پشتیوان سابیر عه‌زیز

٢٠٠٩ - ١٤٣٠

islamhouse.com

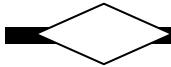
(رسالة إلى الدعاة)

«باللغة الكوردية»

محمد بن صالح العثيمين
"رحمه الله تعالى"

ترجمة: فريق القسم الكردي بموقع دار الإسلام

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

په یامیک بو بانگخوازان

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله نحمنه ونستعينه ونستغفره ونتوب إلية، وننعود بالله من شرور
أنفسنا ومن سينات أعمالنا .. من يهدى الله فلا مضل له ومن يضل فلا هادي له،
وأشهد أن لا إله إلا الله وحده لا شريك له، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله
صلى الله عليه وعلى آله وأصحابه ومن تبعهم بإحسان إلى يوم الدين وسلم
تسليما .

أما بعد :

خوشک وبرایانی به‌ریز خوشه‌ویست بانگه‌وازکردن بولای خوای گه‌وره
ومیهره‌بان پله وپایه‌یه‌کی گه‌وره وبه‌رز وبه‌ریزی هه‌یه له‌ئاینی پیرفزی
ئیسلامدا، چونکه کار وپیشه‌ی پیغه‌مبه‌رانی خوشه‌ویستی خودا بوروه (عليهم
السلام)، هه‌روهها هه‌مو خولیایه‌کی هه‌چوار خه‌لیفه راشیدیه‌که‌ی ئه‌م
ئومه‌ته بوروه (خوایان لئ رازی بیت) ئه‌وانه‌ی که پیغه‌مبه‌ری خوا (صلی الله
علیه وسلم) به‌جی نشینی خوی وه‌صف کردوون وچاکترین وباسترینی
پیاوانی ئیسلام بعون، هه‌بویه جیگای خوشبه‌ختیه بو ئیمه‌ی باوه‌رداریش
ئه‌و مه‌شخه‌له پیرفزه هه‌لبگرین وبه‌شوین پیئی ئه‌واندا برؤین، تا به‌یارمه‌تی
خوای گه‌وره ئه‌و واجبه‌ی له‌سه‌رمانه به‌رامبه‌ر به ئاینه‌که‌مان جی به‌جی
بکه‌ین به‌و په‌ری دلسوزی ولیبران وئیخلاصه‌وه بو په‌روه‌ردگاری
خوشه‌ویستان، به‌و هیوایه‌ی بتوانین شوین پیئی پیغه‌مبه‌ری ئازیزمان (صلی
الله علیه وسلم) هه‌لبگرین له‌بانگه‌وازه‌که‌یدا، وجیگای ره‌زامه‌ندی خوای
گه‌وره‌یش بیت إن شاء الله .

ئەم نامیلکەیەشم بۆ بەریزتان کردودوه بەم چەند بەشەی خواردوه :
بەشى يەكەم : واجب بۇونى بانگەواز بۆلای خوای گەورە
وپۇونكىرنەوهى فەزلەكەى .

بەشى دووهەم : ھۆکارەكانى بانگەواز بۆلای خوای گەورە
وچۈنئەي جى بەجىكىرىدى .

بەشى سىيەم : زەمينەكانى بانگەوازكردن بۆلای خوای گەورە .

بەشى چوارەم : ئەو رەوشت وصىفاتانەي كە پىويىستە
لەبانگخوازدا ھەبن .

بەشى پىنچەم : ھۆکارەكانى سەركەوتنى بانگەواز .

بهشی یەکەم

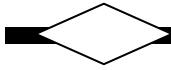
واجب بۇونى بانگەواز بۆلەی خواى گەورە فەزىلە كەمى

بانگەواز بۆ لای خواى گەورە، بانگەوازه بۆ خەير و خوشى دونيا
ودوارۇز، بانگەوازه بۆ لای دادپەرە روھى و چاکەخوازى و چاكسازى،
بانگەوازىكى وايە كە جىگايى رەزامەندى فىترەتى سەليمى ھەموو مەرقۇقىكى ژىر
وخاوهن ھۆش و دەرۇون پاكە .

ئەو يىش بانگەواز كىردنە بۆ باوهەرەيىنان بەخواى گەورە تاڭ و تەنها،
بانگەواز كىردنە بۆ بىرۇباوهەرىكى ساغ و دروستى وا كەمايەى سوکنائى
ۋئىطمئنانى دل و دەرۇونى ھەموو مەرقايدىتىيە، بانگەواز كىردنە بۆ يەكتاپەرسىتى
خواى گەورە لە پەرەردەگارىيەتى و پەرسەتراویيەتى و ناو و صىفاتە جوانەكانى
ئەو زاتە پېرۇزە .

بانگەوازه بۆ باوهەرىك بەوهى ئەو خودايەى ناوى (الله) يە پەرەردەگارى
تاڭ و تەنهايە و هيچ ھاوهەلىكى نىيە، ھەر ئەوه خالق و دروستكەرى بۇونەوەر
وتەواوى مەخلوقات بە فەرمان و تەكبيرى ئەو دەچىت بەرىيۆ، بەشىوھىيەك
كەس ناتوانىت دەست بخاتە كاروبارەكانىيەوە، و هيچ رېگرېكىش نىيە لەبەردەم
جى بەجيڭىرنى فەرمانەكانىدا، باوهەرىكى بەم شىوھىيە خاوهنەكەي و الى دەكات
كە دللى وابەستەي هيچ كەسىك نەكات جگە لەپەرەردەگارى بالادەستى،
بەشىوھىيەك ھەموو ترس و ئومىد و پشت بەستن و تەوهەكولىكى ھەر بەخواى
گەورە بىت و بىنیاز بىت لەتەواوى مەخلوقات .

بانگەواز كىردن بۆ ئايىنى پېرۇزى ئىسلام بانگەوازه بۆ لای بىرۇباوهەرىك
كە جگە لەخواى گەورە كەس مافى ئەوهى نىيە بىت بە دادوھرى نىوان

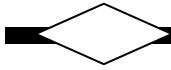
بەندەکانى خوا، بەمەش باوھردار وای لىدىت كە بۆ چارەسەركردنى كىشەكاني نىوان خۆى وختەلىكى تەنها هانا بۇلاي شەريعەتى پەروھرددگارى بەرىت، وواز بەھىنېت لەھەموو حوكىمەت كە پىچەوانەي شەرعى خوا بىت، چونكە ھەموو حوكىمەت جگە لە حوكىمى پەروھرددگارى خاوهنى زەھى وئاسمان وبوونەوە مايەى سەرلىشىوان وگومرايىە، خواى گەورەش دەفەرمۇيت :) . [ ]

واتە : كى ھەيە بەئەندازەي خواى گەورە حوكىمى جوان وچاك وبەجى بىت، (بەتاپەت) لاي ئەو كەسانەي كە بەوردىيى سەرنج دەدەن وويىژدان وەھەستى زيندوويان ھەيە .

بەلى بەم يەقىنهيان كە باوھرەكەيان بۆى دروستكردوون بەھەموو شىۋەيەك گویرايەللى حوكىمەكاني پەروھرددگارن وبەئەندازەي تۆزقالىك لىيى لانادەن، جا چى لەگەل حەزو ئارەزۇوەكانىيان پىك بىنەوە يان پىك نەيەنەوە، ھەروھا باوھردارى راستەقىنه رەوشتى وايە كە بەھەموو شىۋەيەك تەسلىمي قەزا وقەدەرى خوا دەبىت بەبى ھىچ چەن وچوون ودۇو دلىەك،) . [ ]

واتە : ئايا ئەوانە بىچگە لەئايىنى خوا ئايىكى تريان دەويىت؟! لەكاتىكدا كەھەرچى لەئاسمانەكان وزھويدايم بەرەزامەندىي بىت يان بەناچارى تەسلىم وملکەچى پەروھرددگارن، ھەموانىش ھەر بۇلاي ئەو دەگەرەتىنەوە .

بەلى : بانگەوازكردن بۇلاي خوا، بانگەواز كردنە بۆ يەكتاپەرسىتى زاتى حەق تعالى بەدلەتكى پر لەيەقىن، بەشىۋەيەك ھىچ كەس شاييانى ئەو پەرسىتنە نىيە جگە لە (الله جل جلاله)، نە پىغەمبەران نە پىاواچاكان نە ھىچ كەسىكى تر زىندۇو بىت يان مىدوو، چونكە تەنها خواى گەورە وبەدەسەلات وحالق

ودروستكەرى بۇنەورە، ھەر دەبىت ئەوיש پەرسىرىت بەتاڭ و تەنها
و كەس نەكىرىت بەهاوەل و شەريكى .

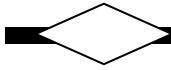
بانگەواز كردن بۇ لای خوا، ماناى ئەوھىيە باوھى تەواوت ھەبىت كە خواى
گەورە خاوهنى كۆمەلىك ناو و صيفاتى پېرۋەز، كە لە قورئان و سوننەتى
پىغەمبەردا (صلى الله عليه وسلم) ھاتون، وە ھەمووشيان صيفاتى
ھەقىقىن ثابت بۇن بۆپەرەردگار بەشىوھىك كە شايىتەي ئەو زاتە
پېرۋەز، بەبى هىچ تەحرىف (لادان) يىك يان تەعطىلىك يان تەكىيەكى
(گونجاندىن) يان تەمىزلىك (وەك ئەوبۇن) ، (

[:] .

واتە : هىچ شتىك نىيە لەۋىنەي ئەو زاتە، هىچ شتىك لە ئەوناچىت (چونكە خوايە وبەدىھىنەرە چۈن لە بەدىھىنراوەكانى دەچىت) ھەر ئەوיש
بىسەر و بىنايە .

بانگەوازكىردىن بۇلائى خوا، بانگەوازكىردىن بۇ سەر رېڭايى راست، رېڭايى ئەو
كەسانەي كە خواى گەورە ناز و نىعمەتى خۆى بەسەردا رېشتوون لە
پىغەمبەران و راستگۆيان و شەھيدان و پىاواچاکان، ئەو رېڭا راستەي دىاري
كردوه بۇ بەندەكانى كە چاكسازى كاروبارەكانى دىن و ژىنيانە، بەم شوين
كە وتنەي رېبازى راستەقىنەي خواى گەورەش ھەموو رېڭايىك دەگىرىت
لەكەسانى گومراو سەر لېشىواو كەخەرىكى داھىتىنى بى بەلگەن لەئائىنى
ئىسلامدا كە بۇنەتە ھۆى سەر لېشواندى كەسانى ترىش، بەشىوھىك شوين
ھەواو ئارەزووی خۆيان كە وتۇون ووازىيان ھىناوه لە رېنۇمايەكانى پىغەمبەرى
ئىسلام (صلى الله عليه وسلم)

[:] .

واته : بىڭومان ئەمەى كەباسكرا رېبازى منه كە رېك وراسته (وھىچ خوار و خىچىكى تىدا نىه) ئىوهش شويىنى بکەون، وە شويىنى هىچ رېچكە ورېبازىكى تر نەكەون، چونكە دوورتان دەخاتەوە لە رېبازى خوا، ئەوهش پەرەردگارتان فەرمانى پى كردوون، بۇ ئەوهى خواناس وپارىزكاربن .

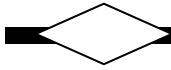
لەگەل ئەوهشدا پەرەردگار فەرمانى كردووە بە باوهەرداران ئاينەكەي ئەو جى بەجى بکەن وجياوازى نەخەنە نىوانيانەوە تىيدا، (

(

. [ ] :

واته : خواى گەورە رېبازى ئاين و بهرnamەى ژيانى بۇ داناون، ئەوهى كە فەرمانى پىكىردووە بە نوح ھەر بەو شىوه يە قورئانىشى بۇ تۆ ئەى موحەممەد (صلى الله عليه وسلم) وەھى ونیگا كردووە، و بەئيراهيم و موسا و عيساشمان راگەياندووە كە رېبازى ئاين و يەكخواناسى بەرنەدەن و لەسەرە پايەدار بن وجياوازيان تى نەكەۋىت .

بانگەواز بۇ لای خوا، بانگەواز بۇ رەشت و بەها و ئاكارى جوان، بانگەواز بۇ لای پاراستنى ماھەكان و جى بەجىكىرىنى دادپەرەرە لەنیوان خەلکىدا بەشىوه يەك ھەموو كەس مافى خۆى بدرىتى و لەو جىگا يە دابىرىت كە شايستەيەتى، بەمەش ئەو برايەتى بەدى دىت لەنیوان باوهەرداراندا كە خواى گەورە فەرمانى پى كردووە، ھەرودە ئاسايىش و ئارامىيەكى تەواو و سىستەمەكى گشتىگىر لەچوار چىوهى شەرىعەتى ئىسلام بەرقەرار دەبىت لە نىو كۆمەلگادا، لە بەرامبەريشدا ھەرچى رەشتى خرالپ وزشت ھەيە لەناو دەچىت و پىنگەيەك نامىنەت بۇ ياسا دەسکرەدەكانى دەستى مەرۇف و بىرۇ باوهەرە پۇچ و بەتالەكانى خەيالاتى ھزرى ئادەمىزاد، كە دەيانەوەت بىكەن بە بەرەستىك

له ریگای بلاوبونهوهی بانگهوازی نیسلام.

ههـ لـهـ بـهـ ئـهـ مـهـ هـوـ کـارـانـهـ وـدـوـ وـهـ لـاـوـهـ نـانـیـ خـرـاـپـهـ وـخـرـاـپـهـ کـارـیـ (جـلـبـ المـصالـحـ)
هـیـنـانـیـ بـهـ رـژـهـ وـهـ نـدـیـهـ بـالـاـکـانـ وـوـهـ لـاـوـهـ نـانـیـ خـرـاـپـهـ وـخـرـاـپـهـ کـارـیـ (جـلـبـ المـصالـحـ)
وـدـرـءـ الـمـفـاسـدـ) لـهـ نـیـوـ کـوـمـهـ لـگـادـاـ،ـ بـانـگـهـ وـازـ کـرـدـنـ بـوـلـایـ خـواـ پـلـهـ وـپـایـهـ یـهـ کـیـ
مـهـ زـنـیـ پـیـدرـاوـهـ لـهـ نـیـسـلـامـداـ،ـ وـهـ ئـهـ وـکـهـ سـانـهـ شـیـ پـیـیـ هـهـ لـدـهـ سـتـنـ بـونـهـ تـهـ
مـیـرـاـتـگـرـیـ پـیـغـهـ مـبـهـرـهـ بـهـ رـیـزـهـ کـانـ (عـلـیـهـمـ السـلـامـ)،ـ وـهـ سـهـ بـارـهـ بـهـ فـهـزـلـ
وـپـلـهـ وـپـایـهـ یـهـ بـانـگـهـ وـازـیـشـ کـوـمـهـ لـیـکـیـ زـوـرـ دـقـیـ قـوـرـئـانـ وـسـوـنـهـتـ هـاتـوـنـ کـهـ
ئـهـ مـرـاستـیـهـ دـهـسـهـ لـمـیـنـ وـپـیـداـگـرـیـ دـهـکـهـنـ لـهـسـهـرـیـ :

خـواـیـ گـهـ وـرـهـ پـهـ پـیـغـهـ مـبـهـرـهـ کـهـیـ (صـلـیـ اللـهـ عـلـیـهـ وـسـلـمـ) دـهـفـهـ رـمـوـیـتـ : ( )
[ ) . [ ] .

واتـهـ : بـوـ هـهـ مـیـلـاـهـ تـیـکـ بـهـ رـنـامـهـ وـپـرـوـگـرـامـیـکـمـانـ دـیـارـیـ کـرـدـوـوـهـ پـهـیرـهـوـیـ
دـهـکـهـنـ وـلـهـسـهـرـیـ دـهـرـوـنـ (بـهـ گـوـیـرـهـ کـاتـ وـشـوـینـ وـبـارـوـدـوـخـیـانـ،ـ ئـهـمـ
بـهـ رـنـامـهـ یـهـشـمـانـ نـارـدـوـوـهـ بـوـ هـهـ تـاـ هـهـتـایـیـ) کـهـ وـاتـهـ بـاـ خـاـوـهـنـ ئـایـنـهـ کـانـیـ تـرـ
نـهـ یـکـهـنـ کـیـشـهـ وـئـاـذـاوـهـ لـهـ گـهـلـتـدـاـ لـهـ بـارـهـیـ ئـهـمـ ئـایـنـهـوـهـ،ـ ئـهـیـ مـوـحـهـمـهـدـ (صـلـیـ اللـهـ
عـلـیـهـ وـسـلـمـ) بـهـ رـدـهـوـامـ بـانـگـهـ وـازـیـ خـهـلـکـیـ بـکـهـ بـوـلـایـ پـهـروـهـرـدـگـارـتـ چـونـکـهـ
بـهـ رـاـسـتـیـ تـوـ لـهـسـهـرـ رـیـگـهـ وـرـیـبـازـوـ هـیـدـایـهـ تـیـکـیـ رـاـسـتـ وـدـرـوـسـتـیـتـ .

هـهـرـوـهـاـ دـهـفـهـ رـمـوـیـتـ : ( )

[ ) . [ ] .

واتـهـ : بـاـ بـیـبـاـوـهـرـانـ بـهـ رـگـرـیـتـ نـهـکـهـنـ لـهـ گـهـیـانـدـنـیـ ئـایـهـتـهـ کـانـیـ خـواـ،ـ دـوـایـ
ئـهـوـهـیـ کـهـ بـوـ تـوـ دـابـهـ زـیـنـراـوـهـ،ـ هـهـمـیـشـهـ بـانـگـهـ وـازـ بـکـهـ بـوـلـایـ پـهـروـهـرـدـگـارـتـ،ـ
وـهـهـرـگـیـزـ نـهـکـهـیـتـ خـوتـ بـخـهـیـتـهـ رـیـزـیـ هـاـوـهـلـ پـهـیدـاـکـهـ رـانـهـوـهـ بـوـ خـواـ .

له جيگايه کي تردا ده فه رمويت:)

( )

. [- :] { }

واته: پيوiste له ئيوه كومهلىك پيک بىت، يان به هه مووتانه وه كومهلىك بن، كه بانگهواز بکەن بو خير وچاكه، فەرمان بکەن به هه موو كاريکى چاك ودروست، وەقه دەغەي هەموو كاريکى خrap ونادرrost بکەن، به راستى ئەوانەن سەرفراز (۱۰۴) نەكەن وەك ئە و كەسانە بن كەناكۆكى و دووبەرەكىان لەناودا بەرپابۇو و لە يەكتىر دابران، دواي ئەوهى ئە و هەموو بەلگە و نىشانە پۇونەيان بو ھاتبۇو (كەمە به سەت پىي گاور وجولەكەكانە) ئائەوانە سزايمىكى سەخت چاوه رېيانە (۱۰۵).

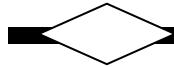
پەروەردگار ديسان له وەصفى بانگخوازانى ئايىنه كەيدا ده فه رمويت:)

. [:] (

واته: جا كى لهو كەسە جوان گوفتار تروقسەي به جى تره كە بانگهوازى كردووه بولاي خوا، كاروكرده وە چاكىشى ئەنجام داوه، وە ووتوشىيەتى: به راستى من لەرېزى موسىماناندام .

له صەھىھى بوخارى و موسىلەمدا هاتووه كە ابن عباس (رەزاي خوابى لى بىت) دەگىرىتە وە كە پىغەمبەر خوا (صلى الله عليه وسلم) موعادى كورى جەبهلى نارد بو يەمن و فەرمانى پىكىرد كە بانگىان بکات بو ئىسلام و بەجىھىننانى نويژەكان و دەركىدى زەكات لە مال و سامان و داراييان .

ھەروەها سەھلى كورى سەعد (خوابى لى رازى بىت) دەگىرىتە وە كە پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) لە رۇزى خەبىردا فەرمۇسى بە عەلى كورى ئەبى طالب (خوابى لى رازى بىت) " أنىذ على رسلاك حتى تنزل

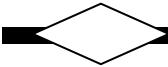
بساحتهم، ثم ادعهم إلى الإسلام وأخبرهم بما يجب عليهم من حق الله تعالى فيهم، فو الله لإن يهدى الله بک رجلاً واحداً خير لك من حمر النعم " [.] .

واته : فەرمان بکە بە نىرراوهكەت كە داببەزىتە گۆرەپانەكەيان وپاشان بانگيان بکات بۇ ئىسلام، وە ئەوهى لەسەريان فەرز وواجبە لە مافەكانى خوا پىيان راپگەيەنىت، سويند بىت بەخوا ئەگەر بىتو لەسەر دەستى تو يەك كەس هيدايەت بدرىت چاكتىر وباشترە لاي خواى گەورە لە بەخشىنى گەلە ووشترىكى سورى لە پىناوى خوادا .

تەميمى كورى ئەوسى دارى (خواى لى رازى بىت) دەگىرىتە وە كە پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) فەرمۇويەتى: ((الدین النصیحة) قلنا لمن يا رسول الله ؟ قال: " لله ولكتابه ولرسوله ولائمة المسلمين وعامتهم)) [.] .

واته : ئايىنى پىرۇزى ئىسلام برىتى يە لە ئامۇزگارى ، تەميم دەلى ووتمان : ئامۇزگارى بۇ كى ئەى پىغەمبەرى خوا ؟ ئەويش فەرمۇسى: " ئامۇزگارى بۇ خوا وكتىبەكەى خوا وپىغەمبەرەكەى وپىشەۋاي موسىلمانان وسەرجەم موسىلمانانىش بەگشتى .

جا ئامۇزگارى بۇ خوا واته : بەجيھىنانى فەرمانەكانى ودۇوركەوتتەوە لەقەدەغە كراوهكانى، وە ئامۇزگارى بۇ كتىبەكەى خوا : واته بەراست زانىنى وباوهـ بـون بـهـوـشـى تـىـداـ هـاتـوـوـ، وـهـ ئـامـۇـزـگـارـىـ بـۇـ پـىـغـەـمـبـەـرـىـ خـواـ وـاتـهـ خـۆـشـوـوـيـسـتـنـىـ وـشـوـىـنـ پـىـ هـلـگـرـتـنـىـ لـهـتـهـوـاـىـ كـارـوـبـارـهـكـانـتـداـ، وـهـ ئـامـۇـزـگـارـىـ بـۇـ پـىـشـەـۋـايـ مـوـسـىـلـمـانـاـيـشـ بـهـ مـانـاـيـهـ دـىـتـ : كـەـ پـالـپـىـشـتـ وـكـۆـمـەـكـىـانـ بـىـتـ لـهـ خـۆـشـ وـنـاخـۆـشـىـداـ وـگـۆـرـاـيـلـىـانـ بـىـتـ لـهـ وـفـەـرـمـانـاـنـهـىـ كـەـ طـاعـەـتـىـ خـودـانـ وـمـەـعـصـىـتـ نـىـنـ، ئـامـۇـزـگـارـىـشـيـانـ بـكـەـيـتـ بـهـ طـاعـەـتـىـ خـواـ وـدـۇـورـكـەـوتـتـەـوـەـ لـهـ

تاوان و خراپەكارى بەلام نابىت بە ئاشكرا ئامۆژگارى كاربەدست و پېشەوابى موسىمانان بىرىت، چونكە ئەبىت بەھۆى هاندانى خەلکى ورەعىيەت لىتىيان وئەو كاتەش ھەيىه تىيان نامىننەت لايىان، ئامۆژگارى بۇ تەواوى خەلکىش بەھۆ دەبىت هارىكاريyan بىت لە ئىشۇ كارى خىردا و دەستىيان بىرىت لەكتى خراپە و تاواندا وەمىشە هاندەرى چاكەكاران بىت لەسەر كارى چاكەيان و سەرزەنشتى بىگۈئى و خراپەكارانىشىيان بىت، ئەگەر بەم شىۋەيە بۇو ئەو كاتە خەلکى چاوهەروانى رەحىمەتى خواى گەورە بىكەن، وەگەر نا ئەگەر بىتىو پرۆسەى فەرمان بەچاكە و قەدەغە لەخراپە لەناو ئومەتى ئىسلامدا نەما ، خوا پەنامان بىدات دەبىت چاوهەروانى سزا و غەزەبى پەروەردگار بىن، بەشىۋەيەك ھەموو لايىك دەگرىتەوە و كەسانى چاكىش لەگەلىيان دەسوتىن، چونكە ھەلنەساون بەكارى فەرمان بەچاكە و قەدەغە لەخراپە (وەرگىز) .

ھەر سەبارەت بە فەزلى بانگەواز بۇلای خوا، پىغەمبەرى ئازىزمان (صلى الله علیه وسلم) دەفرەرمۇيت : " من دعا إلی الھدى کان له من الأجر مثل أجور من تبعه لا ينقص ذلك من أجورهم شيئاً، ومن دعا الى ضلاله کان علیه من الإثم مثل آثام من اتبعه، ولا ينقص ذلك من آثامهم شيئاً " [رواه مسلم] .

واتە : ھەركەس بانگەوازى خەلکى بکات بۇ ھيدايەت و خواناسى، ئەوھە پاداشتى ئەو كەسانەى بۇ دەنۈسىرىت كە شوين ئەم كەوتون بەبى ئەوھى لە ئەجر و پاداشتى ئەوانىش ھىچ كەم بکات، وەھەركەسىش (خوا پەنا بىدات) بانگەوازى خەلکى بکات بۇ گومرەيى و سەرلىشىۋاوى ئەوھە تاوانى ھەموو ئەوانەى بۇ دەنۈسىرىت كە شوين ئەم كەوتون بەبى ئەوھى ھىچ لە تاوان و سزاى ئەوانىش كەم بکات .

ھەموو ئەم ئايەت و فەرمودانەى كە ئاماڭەمان پىدا بەلگە و دەلىلەن لەسەر

واجب بونی بانگهواز بولای خوای گهوره وئاینی پیرۆزی ئىسلام كه ده بىت
بەھۆى گەياندن و بلاوكىدنه و پاراستنى شەريعەتى خوای گهوره، وە
بەدەست ھىنانى تەواوى ئەو بەرژەوەندىيانەى كە پىويستان بۇ ژيانى مەۋھاپىتى
ودوارۇچىان، بەمەرجىك ئەگەر ھاتوو رەزامەندىيان دەرىپرى لەسەر پىشوازى
كردى بانگهوازى بەرزو پیرۆزى پەروەردگارى خاوهن دەسەلات وبەتوانا،
وەئەگەر پىشوازىشيان لى نەكىد ئەوە خوای گهوره پەنامان بىدات خەسارو
مەندى دونيا ودوارۇچىش دەبن .

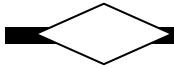
بهشی دووهم

هۆکاره کانی بانگهواز بۆنە خوای گەورە

مەبەستم لە هۆکاره کانی بانگهواز ئەو ریگایانەيە كە بەھۆيە وە بانگخواز دەتوانىت بانگهوازەكەي بگەيەنیت بەو كەسانەيى كەمەبەستىيەتى، ئەمانەش سى جۇرن، وە رجۇرەش تايىبەتمەندى خۆي ھەيە :-

جۆرى يەكمەم : ئەوهىيە كە كەسى بانگخواز راستە و خۆ و رووبەرۇو لەگەل ئەو كەسەدا دابنىشىت كە دەيە وىت بانگى بکات و پەيامەكەي خۆي پى بگەيەنیت، تاوهکو راستى و دروستى و فەزلەكانى ئايىنى پېرۆزى ئىسلامى بۇ پۇن بکاتە وە وېيختە بەردەستى، تايىبەتمەندى ئەم جۆرەي بانگهواز لە وەدایە كە بانگخواز دەزانىت ئايى ئەو كەسە تاچەند ئامادەي تىدىايە بۇ وەرگرتن و رازىبۈون بە پېشىنيارەكانى و تا چ ئەندازەيەك دل و دەرروونى خۆي بۇ كردوەتە وە، چونكە لە دوو توپى قىسە كانى كەسى بەرامبەردا بانگخواز دەزانىت ووتەكانى كارىگەريان تا چ ئاستىك بۇوە، وە جىڭىاي ئەوهىشە گەر ئەو كەسە ھەندىك گومان و دوو دلى بۇ پەيدا بۇوبىت بە ووتۇو وېژو و راگۇرۇنە وە ئەو گومانانە نەھىلارىت و قەناعەتى پى بىرىت تاوهکو ئامادەي دەربىرىت بۇ وەرگرتنى بانگهوازەكە و ئەويش بېيت بە كەسىكى سوودمەند و بەكەلک و پشتىگىر بۇ كارەكەيان .

جۆرى دووهم : ووتۇ وېژىكىردىنى ناراستە و خۆ، وەك ئەوهى ئىستا دەكرىت بەھۆى كەنالەكانى راگەياندىنى وەك رادىز و تەلەفزيونە وە، تايىبەتمەندى ئەم جۆرەش ئەوهىيە كەسانىكى زۆر تر وزياتر گۈئى بىستى دەبن و خۆشىيان دەكەن بەھەمو مالىكدا، وە خۆيان دەگەيەن بە و جىڭا و شوينانەي كە مرۇف

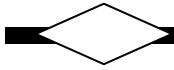
ناتوانىت بەشىوهى راستەخۆ قسەيان تىدا بکات يان پىيان بگات .

جۇرى سىھم : بانگەوازىرىدىن بۇ لاي خواى گەورە بە نووسىن، ئەوיש لەرىگاى دانانى كتىب و بلاوكىرىنى وەمى مەقالە و ووتار لە گۇشار و پۇزىنامە و سايىتەكانى ئىنتەرنىت وەلواسىنى لافتەى بەسۈود لەچەند جىڭايەكى شىاودا، تايىبەتمەندى ئەم جۇرەش لەوەدایە ئەگەر هاتوو خويىنەر بەجارىك فەھمى بابەتكەى نەكىد، ئەوا دەتوانىت بەزىاتر لەجارىك بىخويىنەتەوە تاوهەكى تىيى دەگات و لەسۈوودەكانى بەھەممەند دەبىت .

بەلام چۈنەيتى بانگەوازىرىدىن بۇلاي خواى گەورە، لەرپۇرى چۈنۈتى قسەكىرىدىن لەگەل كەسى بەرامبەردا، لەكەسىكەوە بۇ كەسىكى تر جىاوازى هەيە، ئەمەش لەسى حالتدا خۆى دەبىنەتەوە :

حالتى يەكەم : ئەگەر هاتوو كەسى بەرامبەر حەز و ئارەزووى لەسەر خىر و تىيگەشتىن لە ئايىنى پىرۇزى ئىسلام ھەبوو، بەلام دەبىنەت كە ھەق ورپاستىيەكانى لا رپۇن و ئاشكرا نىيە، ئەم كەسە تەنها ئەوەندەي بەسە كەبانگەوازى بکەيت و تىيى بگەيەنىت كەخواى گەورە فەرمانى بەچى كردۇوە، تاوهەكى ئەنجامىان بىدات، و قەدەغەشى لەچى كردۇوە تاوهەكى خويانىلى بپارىزىت و نەيانكەت، ئەم كەسەش لەبەر ئەوەي كە خۆى حەز و ئارەزووى خىرى تىدايە زۇر بەخىرا پىشوازى لىدەكتەن و گۈيپەيەلى دەبىت .

حالتى دووەم : ئەگەر هاتوو ئەو كەسى دەتەۋىت بانگەوازى بکەيت لەو كەسانە بىو كە تەمەل و تەۋەزەل و دوو دل خەمسار بىو بەرامبەر بە خىر و چاكە، يان حەز و ئارەزووى لەسەر خرائىپە ھەبوو، ئەم جۇرە كەسانە تەنها بەوەندە بەس نىيە كە بانگەوازى بکەيت، بەلكو دەبىت ئامۇرگارى خىر و چاكەشى لەگەلدا بىت و ھانى بىدەيت بۇ نزىك بۇونەوە لە چاكە و چاكەكارى

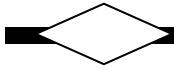

ۋئەوھى بۇ رۇون بىكەيتەوە كە پاشەرۇزى چاکەخوازان بەھەشتى ھەتا
ھەتايى ودوور بۇونە لە ئاگرى دۆزەخ، ھەروھا ئامۇزگارى چاکى بىكەيت
بەشىوهى ئەوهى كە بىترسىنیت بەسزاي سەختى پەروھەردگار لە دونيا
ودوارۇزىشدا، وەلەم بارەيەشەوە ھەندىكى نموونە زىندۇوی ناو قورئانى بۇ
بەھىنېتەوە كە خواى گەورە لەئەنجامى خراپەكارى ودوور لەخودايى چى ھىناوە
بەسەر گەل وئومەتانى پىشۇودا لەسزادانيان بە بۇومەلەرزە ولافاو رەشەبا
وغەرق بۇونيان لە ئاودا، ھەروھك خواى گەور دەفەرمۇيىت : {

. [ ] : { }

واتە : پاشان ئەو تىاچۇون ولەناوبرىنى (گەلانى پىشۇو) سەرەنجامى
ئەوانە بۇو كە تاوان وگۇناھىان كرد، چونكە ئەوانە بىرۇايان بە ئايەت و بەلگەو
نىشانەكان و فەرمانەكانى خوا نەھىنا و گالىتەيان پى دەكىد .

حالەتى سىيھەم : خۇ ئەگەر ھاتۇو كەسى بانگىراو يەكىك بۇو ھەميشە
پشتى لە خىر و چاکەكردن دەكىد و حەزى پىيى نەبۇو، لەگەل ئەوھىدا گەرمى
و گورىيەكى تىيدا بۇو لەسەر كارى خراپە و خراپەكارى و ھانى كەسانى تىريشى
دەدا بۇيى، ئەم جۈرە كەسانە تەنها ئەوەدنسە بەس نىيە بانگىيان بىكەيت
و ئامۇزگارى خىر و چاکەيان بىكەيت، بەلکو لەگەل ئەمانەشدا پىويىستە
بەجوانلىرىن شىوه گفتۈگۈيەكى ھىمنانە ولەسەر خۇي لەگەلدا بىكەيت و تاوهەك
راستىيەكانى ئايىنى پىرۇزى ئىسلامى بۇ رۇون دەكەيتەوە و ھەمۇو بەلگە و بىرۇ
بىيانوھ نارپاستەكانى خۇي لا بەتال دەكەيتەوە، ئەوھىشى باسمان كرد لەھەر سى
شىواز و حالەتكە خواى گەورە لە قورئانى پىرۇزدا لە ئايەتىكدا ھەمۇويانى
كۆكىردىوھتەوە، وھك دەفەرمۇيىت : }

[ ] : [ ]

واته : ئەی پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) ئەی ئىمانداران بانگەواز بکەن بولاي بەرنامە ورپىازى پەروھەردگارت بەحىكمەت ودانايى (بۆ ھەندىك لەخەلکى)، وە بەئامۇزگارى جوان وشىرىن وبەھى (بۆ ھەندىكى تر)، وگفتۇگۇ ومجادەلە بەجوانلىرىن شىيۆھ وشىۋاز (لەگەل ھەندىكى تردا بەتاپىھەت خاوهن كتىبە ئاسمانىيەكان)، چونكە بەراستى پەروھەردگارت ھەر خۆي زانايى كە كى گومرا وسەر لىشىۋاوه، وەھەر خۆشى زانايى بەو كەسانەي كە هيدىاھەتى ئەو وەردەگرن .

شىخ الإسلام ابن تهيمىيە (رەحمەتى خواى لى بىت) دەلىت : خەلکى سى جۆرن : يان ئەوانەن دان دەننىن بەھەق وراستىدا وشويىنى دەكەون ئەمانە ئەو كەسانەن كە حىكمەتىان ھېيە، يان ئەوھەيە دان دەننىن بەھەق وراستىدا بەلام كارى پى ناكەن، ئەمانە دەبىت ئامۇزگارى بىكەن تاوهكى كارىشى پىدەكەن، وە يان ئەوھەيە بەھېچ شىيۆھەيەك دان نانىت بەھەق وراستىدا، ئەم جۆرە كەسانە دەبىت بە شىيوازىكى جوان گفتۇگۇ وموجادەلەيان لەگەلدا بىكەن، چونكە موجادەلە ئەگەر بەشىوازى جوان نەبىت سەردەكىشىت بۆ تۈورەبۈن و تىكچۈونى بارى دەرۈونى، بەلام ئەگەر بەشىوازىكى جوان بۇو ئەو كاتە ئومىدى ئەوھى لىدەكىرىت كە سوودمەند بىت [مجموع الفتاوى : ٤٥/٢] .

جا ئەگەر ئەو كەسى بانگى دەكەيت بولاي خواى گەورە كە زانىت گفتۇگۇ وموجادەلەي جوان كەلکى ھېيە لەگەلیدا ئەوھە بەردەاوم دەبىت تاوهكى ھەقوراستى بۆ رۈون دەبىتەوھ وشويىنى دەكەۋىت، وە گەرنا ئەو كاتە حالەتى چوارەمى لەگەلدا دەگرىتەبەر .

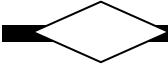
حالەتى چوارەم : ئەويش ئەو حالەتە يە كە خواى گەورە لە قورئانى پىرۆزدا ئاماژەي پىكىردىووه، وەك دەفەرمويىت : } . [{ ... .

واتە : گفتۇگۇ و موجادەلە مەكەن لەگەل خاوهنى كتىبە ئاسمانىيەكاندا مەگەر بەجواتىرىن شىيۆھ نەبىيەت، ئەو كەسانەيان نەبىيەت كە زولم و ستمىان كردۇھ (ونايانەوېت ھەق و راستى بناسن، ئەوانەيان دەبىيەت رەفتارتان لەگەلىياندا جياواز بىيەت) .

ابن كثیر (رەحمةتى خواى لى بىيەت) دەلىت : (إلٰا الَّذِينَ ظَلَمُوا) واتە ئەوانەيان كە دەۋەستىنەوە بەرامبەر بەھەق و راستى و دژايەتى دەكەن و كويىربوون لەئاست بىيى بەلگەي رۇون و ئاشكرا و، و سەركەشى دەكەن و خۆيان زۆر لەوە بەگەورەتە دەزانىن كە شوين ئىسلام بکەون، ئەمانە (لەبەر ئەوھى دژايەتى ئىسلام دەكەن) دەبىيەت توش لە گفتۇگۇ و موجادەلەي جوانەوە بگویىزىتەوە بۇ دژايەتى كردن وجەنگان لەگەلىياندا تاوهکو واز دەھىيەن لەوكارەيان .

بىيگومان ئەم حالەتەي چوارەميش كارى تاكە كەسى نىيە، بەلكو كارى حکومەت و دەسەلاتە كە هەلبىيەت بەو كارە، چونكە ئەگەر هاتوو تاكە كەس يان كۆمەلە كەسىك بەبى ئاگادارى حکومەت و دەسەلاتەستان بەو كارە، دەبىيەت ھۆى روودانى فەوضى و فەسادى زۆر لەوولاتدا كە پاشەرۇزەكەي باش نابىيەت .

ئەمەش كە باسکرا شىواز و چۈنييەتى بانگەواز بۇو لەپۇرى ھەلسەنگاندى كەسى بەرامبەرەوە بەپىي ئاماھى ئەو كەسە بۇ رازى بۇون بە بانگەوازى بانگخوازەكە يان رەفزىرىدىنى .

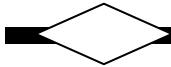
به لام چوئنیه‌تی بانگه‌وازکردن بولای خوای گهوره له رووی ریزبه‌ندی ئه و شته‌ی که خه‌لکی بو بانگ ده‌که‌یت ده‌بیت سه‌ره‌تا له با به‌ته گرنگه‌کانه‌وه ده‌ست پی بکه‌یت، ئه و با به‌تanhه‌ی که به بنه‌ماکانی ئایینی پیروزی ئیسلام ده‌ژمیررین، که پیان ده‌وتريت پیش‌کیه‌کانی ئیمان و ئیسلام و ئه‌مجا هنگا وبه‌هنه‌نگاو له‌گه‌لی که‌سی بانگراودا بگوییزیه‌وه بو قوناغه‌کانی دواتر.

بو نموونه ئه‌گه‌ر که‌سیکت بانگ کرد که ئینکاری بونوی په‌روه‌ردگاری ده‌کرد و باوه‌ری به‌خوای گهوره و پیغه‌مبه‌رانی (عليه السلام) نه‌بوو، ئه وه ئه و کاته ئیمه هه‌ول ده‌دین سه‌ره‌تا قه‌ناعه‌تی پی بکه‌ین به بونوی خوا و دروستکه‌ری ئاسمانه‌کان وزه‌وی، ئه‌ویش به‌هینانه‌وهی کومه‌له به‌لگه‌یه‌کی عه‌قلی و هه‌ست پیکراو که به‌لگه‌ن له‌سه‌ر بونوی په‌روه‌ردگاری خالقی بونه‌وهر، تا ئه و کاته‌ی که باوه‌ری ده‌هینیت به هه‌بونوی خوایه‌کی تاک و تنه‌های بی‌هاوه‌ل و شه‌ریک و اته (الإقرار بالربوبية).

که قه‌ناعه‌تی هینا به‌ئه‌وه، ئه‌مجا هنگاوه‌یکی تر ده‌نیین بو ئه‌وهی بوی بس‌هلمین ئه و خوایه‌ی که ئیستا تو باوه‌رت پییه‌تی ده‌بیت بیپه‌رسیت به په‌رسننیکی وا که تنه‌ها و تنه‌ها عیاده‌ت و په‌رستش بو ئه و بکه‌یت و هیچ که‌سیک نه‌که‌یت به‌هاوه‌ل و شه‌ریکی له‌عیاده‌ت‌ه کاندا، چونکه دان نان به بونوی په‌روه‌ردگاردا، پیویست ده‌کات که مرؤف دان بنیت به یه‌كتاپه‌رسنی خوا له به‌ندایه‌تیه‌کانیدا (إقراره بالربوبية يسئلزم إقراره بالإلهوية) هه‌روهک چون خوای گهوره‌ش له‌قورئاندا ئه و ریزبه‌ندیه‌ی ره‌چاوه‌کردوه، وهک ده‌فرمومیت :

) . [:] (

واته : ئه‌ی گرؤه‌ی خه‌لکی ئیوه به‌ندایه‌تی و په‌رسن بو په‌روه‌ردگارتان بکه‌ن، ئه و په‌روه‌ردگاره‌ی که ئیوه و خه‌لکانی پیش ئیوه‌شی دروستی کردووه.

سەرنج دەدھیت خوای گەورە بانگمان دەکات بو پەرسننی خۆی بەلام پیش ئەوە دەھیە ویت بیسەلمینیت پیمان کە ھەرخویشی خالقی ئاسماھەكان وزھویە، سەرهەتا بانگەواز بو باوھە ھینان بە بۇونى خوا، پاشتریش بانگەواز بو پەرسننی ئەو زاتە پیرۆزە بەتاک و تەنها وبى ئەوھى ھیچ کەسیک بکەیت بە شەریک وھاوهلى لەپەرسندا .

نەک ھەر ئەوھندە خوای گەورە دەمکوتى بیباوھەران دەکات و پیمان دەلیت ئەو بتو داروبەردەی کە ئىیوھ لەبرى خوا دەیانپەرسن خۆیان دروستکراوی خودان ئىتر ئىیوھ چۈن دەیانپەرسن، وەک دەفەرمويت :)
[الاعراف : ۱۹۱] .

واتە : ئایا کەسیک يان شتىك دەكەنە شەریک وھاوبەش بو خوا کە ناتوانیت ھیچ شتىك دروست بکات، لەکاتىكدا خوشیان دروستکراون و)
ھیچیان بەدەست نىھ .

ھەروھا دەفەرمويت :)

[:](

واتە : ھاوھلگەران لەجياتى ئەو زاتە شتاتىكى تريان كردووه بەخواي خۆیان كەھیچ دروست ناكەن وھیچیان پى بەدى ناهىنرىت، بەلكو خۆیان دروست دەكرين، (تەنانەت) ناتوانن سوودىك يان زەرەریك بەخۆیان بگەين، ھەروھا نەمردىيان بەدەستە و نەزىيان و زىندۇوكردنەوە.

پاش ئەوھى کە توانيمان بۇونى خواي گەورە پى بسەلمىنن، ئەمجا هەولەددەن قەناعەتى پى بکەين بە بەجيھىنانى عىبادەت و پەرسننىشەكان بو پەروھەر دگار، ئەمەش رېڭا ورېيازى سەرجەم پېغەمبەران بۇوه لەگەل گەل و نەتەوە و ھۆزەكانىيادا کە ھەولىيان داوه لەگەلياندا کە تەنها و تەنها خوداي

گهورهی بالادهستی به توانا په رستن وواز بهینن له بت و خوا درؤکانی خویان،
له گهله ئەمەشدا خوای گهوره چەندەها به لگه و دەلیلى لەریگەی
پیغەمبەرە کانیانەوە بو ناردوون تاوهکو سوود مەند بیت بۆیان به تایبەتى
له کاروبارە غەیبى يەکاندا، وە بۆیان روون بکەنەوە كە چۆن چۆنی به ندایەتى بو
خودا دەكەن، چونكە به ندایەتى كردن بەو شیوهیەي كە خوای گهوره داواي
كردووه هەق و مافىكى پەروھردگاره به سەر به ندەکانیەوە، جا ئەم به ندایەتى
كردنەش روون نابىتەوە جگە به هاتنى پیغەمبەران نەبیت، چونكە ئەوان
راستە خۆ لەریگاي جوبرەئىلەوە (عليه السلام) پەيوەندىيان به ئاسمانەوە
ھەبووه، و خوای گهورەش ئەوھى داواي كردووه له به ندایەتى كردنى لەلاين
به ندەکانیەوە پىيى راگەياندوون، و هيچ بىانوييەكى بو خەلکى نەھىشتەوە، هەر
بۆيە هەموو پیغەمبەرىك نىرراو بووه بۆلای گەل و ھۆزەكەي خۆي تا پىيان
رەبگەيەنىت چۆن چۆنی به ندایەتى بو خوای گهوره دەكەن، هەر بەو شیوهيە
ھەموو ئۆممەتىك لە ئۆممەتەكانى پىشىو بەو شیوه تايىتەي كە بۆيان هاتووه
لەلاين خوای گهورەوە فەرز بووه لە سەريان به ندایەتى ئەو بکەن
و دوور بکەونەوە له بت پەرستى و بىرۇباوەرى پۇچ وبەتال.

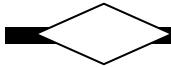
جا لە كۆتايىدا ئەبىت ئەوھ بىانىن كۆتا پیغەمبەر كە محمد المصطفى يە (صلى
الله عليه وسلم) نىرراوه بو تەواوى جىهانىيان و شەريعەت و بەرnamە
و رېبازەكەي ئەو تەواوى شەريعەتى پیغەمبەرانى ترى سرىيەوە و پىيويستە
لە سەر هەركەسىك كە دەيەوەيت سەرفرازى دونيا و دوارۋۇز بېت شوين ئەم (خاتم الانبياء) ھ بکەوەيت لە ژيانىدا و بە سەر مەشق و پىشەوابى خۆي بىانىت، وە
ئەو بە لگەو دەلىلانەش بە جوانى روون بکريتەوە بۆيان كە لە سەر ئەم با بهتە
قسەدەكەن، جا ئەگەر ئەو كەسە باوەرى بەمە هىننا و دانى نا بەم راستىانەدا،

ئەو کاتە وورده وورده دەچىنە ناوباسەكانى ترى شەريعەتى ئىسلامەوه تاوهكى بىانىت خواى گەورە چى لى داواكىردوه بۇ ئەوهى پابەند بىت پىوهى لە ژيانىدا، ئەويش لەسەرتاوه دەست دەكەين بە پۇونكردنەوهى كارو بابەتە زۆر گرنگەكان بۇي.

ئىستا ئەم كەسە دواى ئەوهى باوھر وشايەتومانى هىناواه، كەسىكى ئىماندارە، جا پىويستە بىانىت خواى گەورە داواى چى ترى ليڭردوه.

سەرتا بەجىھىنانى فەرزەكانى بۇ رۇون بىرىتەوه لە كردىنى پىنج نویزەكە و دەركىردى زەكات لەمال وسامانى وگرتى رۇزۇوى مانگى رەمهزان و بەجىھىنانى حەجى مالى خواى گەورە ئەگەر توانا و دەسەلاتى ھەبوو، پاشتر ئەوهى گرنگ بىت بەپىي پىويستى بۇي باس بىرىت و رۇون بىرىتەوه بۇي .

بەشی سیّھەم

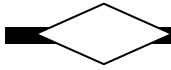
کۆرەپان و مەیدانە کانى بانگمواز بۇڭى خواي گەورە

مەبەستمان لە مەيدانە کانى بانگمواز ئەو گۆرەپان و شىۋا زە جياواز وجودا جودايانە يە كە بانگخواز بە ھۇيانە وە دە توانىت پە يامە كەي بگەيەنىت بەو كەسانەيى كە مەبەستىيەتى بە يارمەتى خوا .

1- پە يوهندىيە تايىبەتىيە کانى بانگخواز بەو كەسانەيى كە مەبەستىيەتى و لە ھزر و بىرى خۆى دايىا وە كە پە يوهندىيان پىيوە بکات و بەو شىۋەيەيى كە لە بەشى دووهەدا باسمان كرد رەچاوى تايىبەتمەندىيە کانى ئەو كەسە بکات، ئاخو ئەو كەسە لەو كەسانەيى كە حەز بە خىر و چاکە دەكەت و تەنها پىويىستى بەوە ھەيە كەھان بدرىت و عىبادەتە کانى لا خۆشەویست بکريت، يان لەو كەسانەيى كە تەمەل و تەۋەزەلە لە خىر و چاکەدا كەئەمەش وەك ووتمان پىويىستە هان بدرىت و ئامۇرگارى چاکەشى لە گەلدا بىت، يان لەو كەسانەيى كە سەرسەخت و سەركەشە، كە پىويىستى بە گفتۇگۆز و موجادەلە جوان و شيرىن ھەيە لە گەلدا.

2- بانگمواز كردن لە جىيگا گرنگە کانى وەك مزگەتە كان و كۆرۈكۆبۈنە وە كشتىيە کانى وەك وەرزى حەج و يانە گشتىيە کانى لا وان و چايخانە و سەيرانگە كان وەر جىيگا و شوينىكى تر كە شياو بىت و بەرژە وەندىيە گشتىيە کانى ئىسلامى تىدا رەچاۋ بکريت و پىويىستىش بکات .

ھەر لە بەر ئەمە دە بىنېت كە پىغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) لە وەرزى حە جدا دەگەرپا بەناو ئەو گەل و ھۆزانەي لە دەرەوەي مەككە دەھاتن بۇ حەج كردن، دەرۋىشت لە گەلياندا دادەنىشت و بانگى دە كردن بۇ باوەر ھىننان

بەيەكتاپەرسىتى وباودەر ھىئان بە پىغەمبەرايەتى خۆى، يان دەگەرا بەناو بازارەكانىاندا وتاكە تاكە خەلکى دەگرت وئايىنى تازەرى بۇ رۇون دەكردنەوه، لەم بارەيەوە ئىمامى ئەممەد (رەحىمەتى خواى لى بىت) رېوايەتى كردۇھ لە رەبىعەى كورى عبادى الدىلىيەوه، كە دەلىت: پىغەمبەرى خوام (صلى الله عليه وسلم) بىنى لە بازارى مەجاز بەخەلکى دەووت : ( ) واتە : ئەى خەلکىنە بلىن (لا الله إلا الله) سەركەتوو وسەرفراز دەبن .

ھەروھا جابر دەگىرىتەوھ كە پىغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) لە عەرفەدا ئايىنەكەى بۇ خەلکى نىشان دەدا ورۇونى دەكردۇھ بۇيان وپىيى دەووتن : ( )

ئايا كەسىك ھەيە لە ئىيۇھ لەگەل خۆى بىبا بۇ ناو گەلەكەى، چونكە قورپەيش ناهىلەن كەلامى خواى گەورە بگەيەنم لەناوياندا .

ابن كثیر (رەحىمەتى خواى لى بىت) دەلىت : ئەم فەرمۇودەيە خاوهنى ھەر چوار سوننەنەكە رېوايەتىان كردووھ، وئىمامى تۈرمۇذىش دەلىت : فەرمۇودەيەكى حەسەنى صەھىحە، ھەروھا ابن اسحاقىش لەم بارەيەوە ووتويەتى : پىغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) لەسەر ئەم كارەتى خۆى بەردىۋام بۇو، ھەركاتىك خەلکى كۆبۈنایتەوھ لە وەرزى حەجدا دەھات بۇلايان ئەو ھۆزانەى كە لەدەرەوەي مەككە دەھاتن وبانگى دەكردن بۇلائى ئايىنى پىرۇزى ئىسلام ورەحىمەتى پەروردىگاريان، ھىچ كەس وسەرەك ھۆزىك رپووی لەمەككە نەدەكرد ئىلا پىغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) خۆى پى دەگەياند وبانگى دەكردن بۇلائى خواى گەورە وئەوهى كە لە ئىسلام بۇي رەوانە كرابىوو .

۳- جىڭا وشويىنەكانى خويىندن لە قوتابخانە وپەيمانگا وزانكۆ و كۆلىزەكان،

جا چى لەریگای موحاصەرە وکۆرۈكۈبۈنەوەی گشتىھەوە بىت، يان لەریگای وانەی تايىھەتەوە بىت، جا مامۆستايى دىللىزى ئايىنەكەي ئەتوانىت بەھۆتە شىرىنەكانى لەكتى وانەكەيدا كارىگەری ھەبىت لەسەر خويىندكار وقوتابىيەكانى، يان ھەر بە شىۋازى جوانى مامەلەكردنى لەگەلىاندا سەرنجيان بۇلای خۆى رابكىشىت وئەوەي دەيەوېت پىيان بگەيەنىت، چونكە مامۆستا سەرمەشقى قوتابى وشاڭرددەكانى خۆيەتى، رەوشت وكاروكردەوەي جوانى رەنگ دەداتەوە لە ناو خويىندكارەكانىدا، تاوايى لى دىت ھەموو يان حەز بەھۆ دەكەن چاو لەمامۆستاكەيان بکەن لەھەموو ھەلسوكەوتىكى رۆژانەياندا .

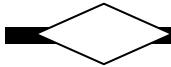
بەشی چوارم

ئەم رەوشت و ئاكارە بەرزانەی کە پیویستە لە بانگخوازدا ھەبن

پلەوپایەی بانگخواز پلەوپایەیەکى بەرز و بلندوگرنگە، جا پیویستە بانگخواز زۆر بە ھۆشیارى مامەلەبکاتو بەگرنگى بگریت و رەچاوى كۆمەلیك خال ھەيە كە دەبىت ئەنجاميان بىات ئەوانىش :

1- دلسوزى و ئىخلاص لە تەواوى كارەكانىدا بۇ خواى گەورە، بەشىوه يەك مەبەستى لە بانگەواز كىرىدە كەى عەبدايەتى و خۆنزيك كىرىدە و بىت لە خواى گەورە و سەرخىستنى ئايىنە كەى ئە و بىت، ئە و يىش بە وەي ھەولېدات خەلکى دەربەيىت لە تارىكى و گومرايى جەھل و نەزانىنە و بۇ نور و رووناڭى زانىت و گوئىرایەلى خواى گەورە، بەشىوه يەي كە بانگەواز كەى ھەلقۇلۇي خۆشەويسىتى خودا و ئائىن و چاكە و چاكە خوازى بىت، جا بانگەواز يېكىش ھەلقۇلۇي ئىخلاص بىت بۇ خواى گەورە، ھاۋات بىت لە گەل ھېز و عەزيمەت و پىشت بەستن بەئەو ھەر دەبىت كارىگەرى ھەبىت لە سەر واقع و ژيانى خەلکى .... ئايا چىرۇكى موسى (عليه السلام) ت نەبىستۇوھ كاتىك كە فيرعەون لەرۇزى جوانى و خۆشى خۆياندا، ئەو ھەموو جادوگەر و فروفيڭەرەي لە (موسى) كۆكىددەوھ ئەمجا بەھەموو لە خۆ بايى بۇونىكەوھ هات بۇ ئەوھى دەمكوتى (موسى) ئى پى بکات، ئەوھ بۇو، (. [:]) .

واتە : موسى بە جادو و گەرانى ووت ھاوار بۇ ئىيۇھ، نەكەن درۇ بەناوى خوداوه ھەلبەستن، (ھاوهلى بۇ بىريار بىدەن، باوهەر بە پىغەمبەرانى نەكەن) چونكە ئەو زاتە بە توانايە و دەتوانىت بە بەلايەك ھەمووتان لەناو بىبات

وبتافه و تینیت، چونکه به راستی ئهو کەسەی کە کارى نارەواى هەلبەستووه
و پروپاگەندەی درۆی كردووه، نائومىد و بى هىوا و رەنجه روئىه .

جا ئەم ووتانەي موسى چى کاريگەريه کى هەبوو؟! ئهو بۇو يەكسەر
جيمازى كەوتە نىوانىانەوە و كۆمەلەكەيانى پارچە پارچە كردن بەبى هىچ
دواكە و تىنیك وەك دەفرەرمۇيت :) [:] .

واتە : (گوفتارى موسى کارى تىكىردن) وجياوازيان كەوتە نىوانىانەوە
و كەوتە باس و خواس لەنیوان خۇياندا و بەنهىنى چپ و هوپىان دەست پېڭىرد .
ئەبوو سەرنجام جادووگەرەكان باوهەريان هىننا و سوژىدە و كىنۇوشىيان بۇ
خواى گەورە بىردى و وازيان لە فيرۇعەون هىننا و شوين موسى كەوتەن، چونكە
زانيان ئەوهى بەخۇيانە هەمووى چاوبەست و درۇو فىيل كردنە، ئەوهشى بە
موسى يە موعجىزە خوايە و دوورە لە درۇ و فىيل كردنە وە .

بەلى تەفرەقە وجياوازيان تىكەوت، تەفرەقە وجياوازىش ھۆكارييکى
سەرەكى و گەورەي شىكـ تەھىنانە و ھەر بەھۆى جياوازىشەوە ھەيىەت
و دەسەلات نامىنیت، وەك خواى گەورە دەفرەرمۇيت :) [:] .

واتە : ئاشوب و ئازاوه مەگىپن وجياوازى و ناكۆكىتان تى نەكەويت، خۇ
ئەگەر ئاشوب بگىپن وجياوازى و ناكۆكىتان تى بکەويت ئەو شىكست دەھىنن
ولمازى رووتان تىدەكت و ھەيىەت و شکۆدارى و دەسەلاتتان لەناو دەچىت .

جا ئىخلاصى بانگخواز لە بانگەوازەكەيدا ھۆكارييکى زۇر گرنگە لەپىناو
سەركەوتەن و بە دەستھىنانى پاداشتى لاي خواى گەورە، بەلام خوا پەنا بىدات
ئەگەر بانگەوازەكەى لە بەر رۇوپامايى و رىيا و بە دەست ھىنانى پلەوپايەو ناو
وشۇرەت بىت لەناو خەلكىدا ئەوە لاي خواى گەورە هيچى و هەرناگيرىت

وھەمۇوى دەدرىيەتەوھ بەسەر خۆيدا چونكە مەبەستى رەزامەندى خوا نەبووھ،

وھك دەفەرمۇيىت :)

( )

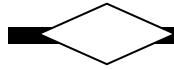
( ) : [ ] .

واتە:ھەر كەسيك تەنها ژيانى دونيا ورازاوهىي و(خوشگوزھارانى) يەكەي
بوويىت، ئەوھ پاداشتى ھەول وکۆششى ئەو جۆرە كەسانە دەدەينەوھ لەدونيادا،
ئەوانىش تىيىدا هيچيان لىكەم ناكريتەوھ ئا ئەوانە ئەوانەن كە لەرۇڭى دوايدا
جگە لە ئاگرى دۆزدەن هيچى ترييان بۆنېھ وئەوھى كە كردىان لەدونيادا
پۈچەل بويەوھ وبى نرخ مايەوھ، ھەروھا ئەو كاروكردەوھى كە دەيانىكىد
بەتال وپۈچ وبۆشە .

ئەبو ھورەيرەش دەگىرىتەوھ ودەلىت: لەپىغەمبەرى خوام (صلى الله عليه
 وسلم) بىست فەرمۇىي : "

- - - - - : : : : : " . . . . .

واتە : يەكەمین كەسيك لەخەلکى كە دادگاي دەكريت ئەو كەسەيە
ئەمجا لەدرىيەتە فەرمۇودەكەيدا ھاتووھ، كەسيك كە فيرى زانست
وزانىارى بوبىت وختەلکىشى فيركىرىدىت وقورئانى خويتىدىت، ئەوجا
لەرۇڭىدا ئەو كەسە دەھىيىن، خواي گەورەش ھەموو نىعەتەكانى خۆى وھبىر
ئەو كەسە دەھىيىتەوھ لە فيركىرىنى قورئان وزانستە شەرعىيەكان وھيدا يەتى بۆ
سەر رىگاي راست وزۇر شتى تريش، ئەو كەسەش ھەمۇوى وھبىر دىتەوھ
وھەمۇو ئەو شستانە دەناسىتەوھ كە خواي گەورە بۆي باس كرد، ئەمجا خواي

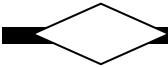

گەورە پىىى دەلىت: ئايا چ كارىكت بەو زانست وزانىاريە كرد؟ ئەو يش لەوەلامدا دەلىت: فيرى زانست وزانىاري بۇوم و خەلکىشىم فيركرد و قورئانم لەبەر رەزامەندى تۆ خويىند، ئەو يش دەلىت: درۆ دەكەيت بەلكو فيرى زانست وزانىاري بۇويت تاوهكى بلىن زانايە، وە قورئانت دەخويىند تاوهكى بلىن قورئان خويىنىكى دەنگ خوشە، دەى لە دونيادا پىيان ووتىت (واتە پاداشتى خوتت وەرگرت) پاشان فەرمان دەكىت كە بەرۇومەتىدا رابكىشىرىت تاوهكى فرى دەدرىتتە ناو دۆزەخەوە .

٢- ئەبىت ئەو بانگخوازە باوهەرى وا بىت كە بەبانگەوازەكەى ميراتگرى پىغەمبەرى خوايە (صلى الله عليه وسلم) لە بلاوكىرنەوە سوننەت و ژيانى پر لەرەحەتى ئەو پىغەمبەرە ئازىزە، تاوهكى ئەمە بىتتە چرا و مەشخەلىك بەدەستىيەوە بتوانىت شوين پىى ئەوى پى هەلبگىت لەبانگەوازەكەيدا و فيرى صەبر و ئارامگرى بىت لەپىغەمبەرى خوشەويسىتەوە لەسەر نارەحەتىيە كانى ژيانى بانخوازى، و بەئۇمىدى ئەوهش بىت كە پەروەردگارى بالادەست پاداشت و ئەجرى وون ناكات و دەيخاتە رېزى ئەو كەسانەوە كە لەبارەيانەوە دەفەرمويت:) [.] :

واتە: ئەى پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) تۆ بلى: ئائەمە رېڭا ورېبازمە من وشويىنكە و تۈۋانم بانگەواز دەكەين بولاي خواى گەرەنە لەسەر چاورۇشنى .

٣- ئەبىت دامەزراوو بىت لەسەر بانگەوازەكەى بولاي خواى گەورە، وھىچ نارەحەتى ورپاوه دۇونانىكى نەيارانى ساردى نەكەنەوە لەنائۇمىدى لەكاروبانگەوازى، چونكە ئەو بىگومانە لەراسلى و دروستى ئەو رېبازە كەھەلىپىزاردۇوە و گومانىشى نىه لەوهى پاشەرۇز و سەركەوتن ھەر

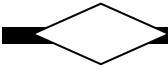

بۇبەندەكانى خواى گەورەيە، ونەيارانى بەرnamەكەي خوداش ھەر رسوايى
و سەرشۆر بىيان بۇ دەمىنەتەوە لە دونيا و قيامەتىشدا، وە سەرەنجام و داۋرۇزىش
بۇ بەندە دلسۆز و مۇخلصەكانىيەتى .

٤- ئەبىت ئارامگەر خۆگۈرىت لەسەر ئەو نارەحەتىانەي كە لە كاتى
بانگەوازەكەيدا دىتەرىيگاي، وئامۇزگارى ئەو كەسانەش بکات كەلەگەلىدان
لەسەر ئارامگەرن، چونكە ھەركەسىك خەريكى گەياندى ئەم بانگەوازە پېرۇزە
بىت، گومان لەوەدا نىيە كە نەيارانى تۈوشى ئەزىت و ئازارى دەكەن، جا
ئەزىت و ئازارى تانە لىدان وقسە پىووتىن بىت، ياخود سزاي جەستەيى بىت،
ئەمەش لەبەر ئەوهى كە واز لەبانگەوازەكەي بەھىنەت، ھەروھك چۈن
بىباوهەرانى مەككە ئەزىت و ئازارى پىغەمبەر و يارانىان دا لەسەرتاى هاتنى
ئىسلامەوە، ھەروھك خواى گەورە لە قورئانى پېرۇزدا بۇمانى باس دەكات
و دەفەرمويت :) . [:] (

واتە : سويند بىت بىگومان پىغەمبەرانى پىش توش بىۋايىان پىنەكراوه و گەل
وھۆزەكانىيان بە درۈيان زانىوون، لەگەل ئەوهشدا ئەوان دانىان بە خۆدا گرت
لەسەر ئەو بىروا پى نەبوونەيان، ئازار و ئەشكەنجهش دران، ھەتا سەرەنجام
سەركەوتنى ئىمەيان بۇھات و بەھەرەمەند بۇون پىيى، وھىچ شتىكىش نىيە بتوانىت
و ويسىت و فەرمانەكانى خوا بىگۈرىت .

٥- ئەبىت رېرەھەي حىكمەت و دانايىي بىگرىتەبەر لە كاتى بانگەواز كردىدا،
بەشىوهەيەك ھۆكارى گونجاو لە جىڭا و شوينى خۆيدا بەكار بەھىنەت، چونكە
خەلکى ھەموويان لە تىرۇانىن و تىيگەشتنىاندا وەك يەك نىن، ھەروھك
يەكسانىش نىيە لە نەرم و نىانى و تووروبۇنىاندا، كەسى وايان ھەيە لە خۆبۇرددە

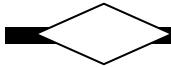
و خاکی يه، که سی واشیان هه يه خوبه زل زان و له خوبایي يه، جا ده بیت له گه ل
هر که سیک له و که سانه شیواز وجوره مامه له يه ک به کار بهینیت که له گه لیان
بگونجیت، بو ئوهی بتوانیت ئه و کالا به نرخه پیه تی پیان بگه يه نیت، ئه مهش
پی دهوتیریت به کارهینانی (حیکمهت و دانایی) له بانگه واژدا، جا ده بیت زور
له سه رخ و نه رم و نیان بیت له گه ل خه لکدا، کاتیک که سیکی بینی که تووشی
لادان وئینحراف هاتووه له سلوک و ره و شتیدا نابیت واژی لی بهینیت بو
شهیتان و شوینکه و توانی هینده تر لای بدنه و برهه هه لدیری بهرن، به لکو
ده بیت هه ق و راستی بو روون بکاته وه و خوش ویستیشی بکات لای، چه ند
خه لکمان بینیوه که واژی لیهینراوه و دهستی لی شوراوه که ئیتر ئه م که سه
هیدایهت و هرناگریت که چی پاشان خوای گه وره هیدایه تی داوه .

له حیکمهت و دانایی بانگه واژ کردن ئوهیشه که نابیت بانگخواز له سه ره تاوه
بچیت به گزی ئه و که سه که بانگی ده کات و ته و اوی ره و شت و سلوکی به
گومرا و خراپه ناوزه د بکات، چونکه ئه گه ر هاتوو به و شیوه یه کرد بیگومان
که سی به رامبه ر ئه تورینیت وزیاتر دووری ده خه یته وه له هیدایهت، خوای
گه وره ش رینمونیمان ده کات که وانه بین و هک ده فه رمویت :)

. [ ) :] (

واته : ئهی باوه رداران نه که ن جوین بدنه به و بت و شت انهی که نه فامان
هاواری لیده که ن و ده په رستن جگه له خوا، نه وه کو ئه وانیش به ناهه ق
وبه نه فامی جوین بدنه به خوا، چونکه ئه وانه نایناسن و قه دری نازانن، ئا به و
شیوه یه ئیمه بو هه ر گه ل و ئوممه تیک کرد و هکه یانمان رازانده و ته وه .

به لام ده بیت هه ق و راستی بو روون بکریت وه و هانیش بدریت له سه ر
کار و کرده وهی چاکه تا به دلیه وه ده نوسیت و خوش ویست ده بیت لای، به لایه وه

ئاسان دەبىت واز لەو خwooھ خراب و كردهوھ ناشياوانە بەھىنەت، چونكە بەراستى كەسيك لەسەر شتىك راھاتبىت زۆر نارەھەتە بەئاسانى ولەشەو ورۇزىكدا بتوانىت ئەوهى خwooھ پىيە گرتۇوھ پىيى ترک بکەيت، بەلگو پىويستى بەماوهىيەك ھەيە.

ھەر لەبەر ئەم حىكمەتەيە كە خواي گەورە (عرق = مەى) خواردنەوهى بەچەند قۇناغىك حەرام كرد، ئەۋىش لەبەر موراعاتى خwooھ خەلکى، چونكە خەلکى ماوهىيەكى دوور و درىيىز لەسەر مەى خواردنەوه راھاتبۇون، دايىكى موسىلمانان عائىشە (خواي لى رازى بىت) ئاماژەي بەم راستىيە دەدا و دەلىت: ئەگەر خواي گەورە بەھاتايە بەيەكجار پىيى بۇوتنايە واز لە مەى خواردنەوه بەھىنەن كەس وازى لى نەدەھىنە، ھەر بۆيە دەبىنەن خواي گەورە بەچوار قۇناغ مەى خواردنەوهى لە نىيۇ باوهەرداراندا بىنەبرىكەد:

قۇناغى يەڭىم : خواي گەورە دەفەرمۇيىت :

(. [:])

واتە : لەبەرووبۇومەكانى دارخورما ورەزى ترىكانيش (ھەندى جار) شتى سەرخۇشكەر دروست دەكەن، (گەللى جارىش) بەرھەمى پاك وبەسۇودى لى بەرھەم دىنەن، بەراستى ئالەوهىشدا بەلگە ونىشانەي ئاشكرا ھەيە بۇ كەسانىك عەقل و ژىرى خۆيان دەخەنەكار.

زانىيان دەلىن لەم ئايەتەدا ئاماژەيەكى تىدايە بۇ ئەوهى خواي گەورە بە باوهەردارانى بگەيەنىت كە سەرخۇشكەردن جودايە لە شتە بەكەلک وبەسۇودەكان ھەر بۆيە لە ئايەتەكەدا جودايى كردونەتەوھ لەيەكتىر (وەرگىيىر).

قۇناغى دووھم : لەھەلامى پرسىيارىكى باوهەرداراندا كە كردىبويان لەبارەي مەى خواردنەوه خواي گەورە ئەم ئايەتەي دابەزاند: (

. [ ) : ( ] .

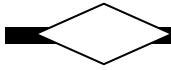
واته : پرسیارت لی دهکنهن (ئەی محمد صلی الله علیه وسلم) دهربارەی مەی (عرق) و قومارکردن، توش پییان بلی : لهو دوو شتەدا تاوان و گوناھىکى گەورە ھەيە، ھەر چەندە سوودىكىشيان تىدایە بۆ خەلکانىك (وەك ئەوانەي کە بازرگانى پىّوه دهکنهن، يان لە قوماركردنەكەدا دەيىبەنەوە) بەلام بىگومان گوناھەكەيان گەورەترە لەكەلک و سووديان .

سەرنج دەدەين خواى گەورە نېفەرمۇوه (منفعە) كەلکىكى تىدایە، بەلكو فەرمۇويەتى (منافع) بۆ ئەوهى ھەموو ئەو كەلکانە بىگرىتەوه كە بەخەيالى مرۆشقەكاندا دىت، بەلام لەگەل ئەوهشدا ھەموو ئەو كەلک و سوودانە زۆر كەم و قىزەوونن لە بەرامبەر ئەو ھەموو زيان و خراپە زۆرانەي كە بەھۆى مەي خواردنەوه و قومارەوه تووشى كۆمەلگە دەبىت، جا ھەر مرۇقىك تۆزقالىك ھۆش و بىرى ھەبىت نزىكى مەي خواردنەوه و قومار نابىتەوه، چونكە زانستەكانى سەردەمى نویش سەلماندويانە زيانەكانى ئەو دوو شتە گەلىك زياترن لە چاولەندىكى سوود و كەلى مادى بۆ ھەندىك كەسى كەم و لە بەرچاولە. جا ئەم ئايەتەش كە دابەزى قۇناغىكى تر بۇو بۆ دوورخستەوهى باوەرداران لهو دوو شتە قىزەونە، چونكە لە شەريعەتى ئىسلامدا ھەر شتىك زيانى زياتر بىت لە سوود و كەلى ئەوه حەرامە، جا ئەم ئايەتە دەرروونى باوەردارانى ئامادەكەد بۆ قۇناغىكى تر ئەویش حەرام بۇونى مەي خواردنەوه بۇو لە چەند كاتىكى كەمدا نەبىت، وەك لە قۇناغى سىيھەمدا بەپۇونى دەرددەكەوېت.

قۇناغى سىعۇم : قەدەغە كردىنى نویزىكەن لە كاتى سەرخۇشىدا، وەك خواى

گەورە دەفەرمۇيىت:)

. [ ) ..

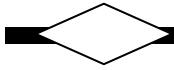
واته : ئەی ئەو كەسانەي باوهەرتان ھىنناوه نزىكى نويىزكردن مەبنەوە لەكتىكدا كە سەرخۇشىن، تاوهەكى بىزانن چى دەلىن ولهنوىزەكاننان تىبگەن .

ئەم ئايىتە پىرۆزە بەلانى كەمەوە ئىماندارانى قەدەغەكرد لە خواردنەوەي مەى = عەرەق لە پىنج كاتەكەى نويىزكردىدا، وەھەروھا جارىكى تر بە باوهەردارانىشى راگەياندەوە كە مەى خواردنەوە شتىكى باش نىيە، چونكە ھوش وبيىر لەسەر خۆى ناهىلىت، وە ئامادەشى كردن بۇ ئەوەي لە قۇناغى دواتردا بەيەكجارى لەسەريان قەدەغە وەھەرام بکات .

قۇناغى چوارەم : قەدەغەكردى مەى خواردنەوە لەسەرجەم كات وشويىتىكدا، بە دەقى ئايىتى قورئانى پىرۆز، وەك دەفەرمۇيت :) ( )

. [ ) : -] .

واته : ئەي ئەوانەي باوهەرتان ھىنناوه دلىبابن، كە عەرەق وقومار وگۇشتى مالاتى سەربىراو بۇ غەيرى خوا لەو جىڭايانەي كە خەلک بەپىرۆزى داناوه (نەك ئىسلام اھەروھا بورج وەھەرام وەھەلال زانىن بەھۆى ھەلدىنى زارھو، ئەمانە ھەر ھەموويان پىسن ولهكاروكردەوەي شەيتان، كەواته ئىۋەش خوتانى لى دور بگەن و خوتانى لى بپارىزىن، بۇ ئەوەي سەرفرازىي و بەختەوەرى لەھەردوو جىهاندا بەدەست بھىنن ( ) بىگومان شەيتان ھەر دەيەوەيت لەرىڭاي عەرەق و قومارەوە دوژمنايمەتى و بۇوغۇز و كىنە بخاتە نىۋانتانەوە ولهيادىكىنى خوا وناوه پىرۆزەكانى وىل و سەرلىشىۋاتان بکات، ھەروھا سىست و تەمەلتان بکات لەنچامدانى نويىزەكان، ئاييا ئىتىر بەس نىيە (عەرەق خواردنەوە؟ !) ئاييا ئىتىر كۈلنىادەن و كۆتايى پى ناهىنن؟ .

بەلی خوشک و برایانی بەریز پاش ئەم ئایه‌تە پیرۆزه زۆر بە ئاسانی ھەموو
هاوەلانى پىغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) كۆتايان ھىنا بەعەرق
خواردنەوە، ئەويش دەرنجامى ئەو ئامادەكارىيە کە خواى گەورە كردى
لەدەرونیاندا، پاک و بىگەردى بۇ پەروەردگارى حەكىمى کاربەجيى دانا .

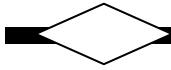
جا بؤىه بانگخوازىش دەبىت زۆر ئاگادراي حال ولايەنى دەروونى ئەو
كەسە بىت کە بانگى دەكات بۇ لاي خواى گەورە، سەرهەتا پىويىستە لەشته
گرنگ و بنەرتىيەكانەوە دەست پى بکەيت ئەمجا دواتر بۇ شتە پىويىست
ولاوهكىيەكان ھەنگاولىت .

نمۇونەيەكى ترى زىندۇو لەزىيانى پىغەمبەرى خوادا (صلى الله عليه وسلم)
ئەو بۇو كاتىك وەفدى (ثقىف) هاتن باوەر بەھىنن، مەرجيان دانا لەسەر
پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) کە زەكات نادەن وجىهادىش ناكەن،
لەسەرەتاوه پىغەمبەرى خوا راپىزى بۇو بەم دوو مەرجە و فەرمۇسى : " ( )
[واتە : لەمەودوا زەكتاتىش دەدەن])

وجىهادىش دەكەن، چونكە ئەگەر ئىمان چۈويە ناو ھەر دل و دەروونىكەوە وا
لەخاوهنەكەي دەكات کە ھەلبىت بە ئەنجامدانى سەرچەم فەرمانەكانى خوا،
بە ئەندازەي ئەوهى باوەرپى ھەر كەس بەھىز بىت، بەو ئەندازەيەش
خاوهنەكەي گەرم و گۇرۇتر دەبىت لەسەر بەجىھىنانى فەرمان و داواكارىيەكانى
پەروەردگارى .

٦- ئەبىت بانگخواز شارەزايى ھەبىت لە شەريعەتى ئىسلام و ئاگادار بىت لەو
شەريعەتەي کە خەلکى بۇ بانگ دەكات، وە ئاگادارى راھى شارەزاي ئەو
كەسەش بىت کە بانگى دەكات بۇلاي خواى گەورە.

شارەزاي ھەبىت لە ئايىنى پىرۆزى ئىسلام تاوهكىو بانگەوازەكەي لەسەر

چاورروونی و به صیره و به لگه و ده لیل بیت، تاوه کو نه بیت به هر گو مر اکردنی خوی و خه لکیش، چونکه ئه گه ر به بى به لگه و ده لیل و شاره زای خه لک بان بکهیت فه رمانیان پى ده کهیت به شتیک که خوای گه وره پى رازی نیه و ئه وکاته ده بیت به بانگخوازی سه ر لیشیواو و خه لک گومراکه ر، جا بانگخواز ده بیت شاره زای ئائینه کهی بیت تاوه کو له چوار چیوهی ئه وانه دا بژمیریت که خوای گه وره له باره یانه وه ده فه رمویت :

[ ] : [ ] .

واته : ئهی پیغام بری (صلی الله علیه وسلم) تو بلی : ئائمه ریگا و ربیازمه من وشوینکه و توانم بانگه واز ده کهین بولای خوای گه روه له سه ر چاوروشنی .

جا له بار ئه وهی بانگخواز بتوانیت به رگری له ئاین و بانگه وازه کهی بکات پیویسته شاره زای دینه کهی بیت، چونکه چه ند که سی نه زان وجاهیلمان بینی که به لای خویانه وه بانگه واز ده که ن که چی بون به ما یهی زهره ر بو خویان و بانگه وازه کهیان ئه و که سانه شی که ده عوهیان کرد بون، له بار ئه وهی که سی نه زان وجاهیل هر زوو چوکدا ده دا له به ردهم باطل و گومراپیدا، ئه ویش له بار که می زانست و علمی، جا له بار ئه وه ده بیت ریگا نه دریت که سانی نه زان و نه شاره زا بانگه واز بکه ن هه روک چون نابیت ریگا بدريت به مندالان جیهاد بکن.

7- ئه بیت بانگخواز خاوه نی باوه ریکی به هیز و په وشت و ئاکاریکی به رز بیت تاوه کو بیت به سه رمه شق و قدوهی چاکی خه لکی له زانست و کارو کرده وهیدا، ئه وهی فه رمانیان پى ده کات خوی له پیشه وه ئه نجامیان برات، ئه وه شی قه ده غهی ده کات لییان ده بیت خوی سه رهتا نه یکات و دوور بکه ویته وه لیی،

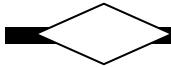

تاوه کو نه که ویته بېر ئەو هەر دشەیە خواي گەورە كە دەفەرمويت :) ( ) . [-

واته : ئەي ئەوانەي باوه رتان هيئاوه بۆچى ئەوهى كە دەيلىن ئەنجامى نادەن (بۆچى گوفتارتان دىزى كىدار تانه) (خەشم ورقىكى گەورەيە بەلاي خوداوه ئەوهى كە بىلىن وئەنجامى نەدەين (۳) .

ھەروھا لە صەھىھى بوخارى و موسلىمدا ھاتووه كە ئۆسامەي كورى زەيد (خواي لى رازى بىت) دەگىرىتەوه كە پىغەمبەرى خوا (صلى الله علیه وسلم) فەرمۇسى :

" واته : لە رۆزى دوايدا كەسىك دىيىن و فەريي دەدەنە ناو ئاگرى دۆزەخەوه، بەشىوه يەك كە رېخۆلەكانى دىيىن دەرەوه و بەدەوريدا دەسۈرۈتەوه، ھەروھك چۆن گۈئى درىز بەدەورى ئاشەكەيدا دەسۈرۈتەوه، جا خەلکى دۆزەخ دىيىن و كۈدەبنەوه لىيى و پىيى دەلىن : فلان كەس ئەوه چى دەكەيت لىرە؟ باشە خۆ تو فەرمانىت بە ئىيمە دەكر بەچاكە و قەدەغەت دەكردىن لە خراپە؟ ئەويش لە ولامياندا دەلىت : من فەرمانىم دەكرد بە ئىيۇھ بەچاكە كەچى خۆم نەمدەكرد، وە قەدەغەي خراپەم دەكرد لە ئىيۇھ، كەچى بۆخوم دەمكىرد . بەلى فەرمان كردى خەلکى بەچاكە و قەدەغە كردىيان لە خراپە، بەبى ئەوهى خوت بەو شىوه يە بىت، لە شەريعەتى ئىسلام و قورئانى پىرۆزدا قەدەغەي لىكراوه، ھەروھك خواي گەورە دەفەرمويت :) ( ) . [:]

ئەم ئايىته لەسەر جولەكەكان ھاتە خوارەوە كە دەفەرمويىت : (كەي ئەوە راستە) فەرمانى چاكە بەخەلکى بەدەن و خۆتان فەراموش بکەن؟! لەكاتىكدا خۇئىوە كتىبى خوا (تەورات) دەخويىننەوە، دەزانن سزايى گوفتارى بى رەفتار چۈنە) جا ئايا عەقل و ۋېرىتەن رېگاتان لىناڭرىت لەو ھەلوىستە ناشرينىه .

8-ئەبىت بانگخواز زۆر بەھەيىبەت و بە ووقار بىت لەھەلسوكەوت و گوفتاريدا و ووشك و قسە تال و مۇن نەبىت، بەشوهىيەك بىت جىڭاي زەفەر پېردىنى نەيارانى نەبىت، وە كەسانى دلسۆزىشى بەكەم سەيرى نەكەن، لە جىڭا وشويىنى جىيىدا جىدى بىت لەگەلىاندا و لەكاتى گالىتە و قسەى خۆشىشدا قسەى خۆشيان بوبكات، لەكاتىكدا ووتە و قسەيە ئەو سوود و خىرى ھەبوو قسە بکات، وەگەرنا بىيىدەنگ بىت باشتە، لەگەل ھەموو ئەمانەدا پىويسىتە بانگخواز زۆر سينە فراوان و روخۇش و قسە شىرىن بىت، و تىكەلاؤى خەلکى بکات و بەدەم پىويسىتى و كاروبارەكانىانەوە بىت تاوهە خەلکىش لەكاتى پىويسىتى بانگەوازەكەيدا دەوروبەرى ئەو چۆل نەكەن، چەند خەلک بەھۆى سينە فراوانى وزەردەخەنە و قسە و گوفتارى شىرىنەوە ھيدايەتىان و ھەرگرتۇوە بەيامەتى خواي گەورە .

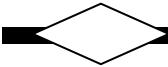

بهشی پینجم

هۆکاره کانى سەركەوتى بانگەواز

سەركەوتى بانگەواز ئەو ئامانجە يە كە بانگخوازان ھەولى بۆدەدەن، چونكە ئەگەر ئەو هيواو و ئاواتەيان نەبىت ئەوا ھەر چى زووه بانگەوازەكە يان بەرھو پۇوکانەوە دەچىت، جا لەبەر ئەوھ پیویستە ھەموو بانگخوازىك ھۆکاره کانى سەركەوتى بانگەوازەكەي بىزانتىت، تاوهكى دەستىيان پىوه بگرىت و بگات بە ئەنجامىكى دلخۆشكەر، جا ئىمە لىزەدا ھەندىك لەو ھۆکارانە دەخەينە بەردەم ئىوهى بەرىز بە ئومىدى ئەوهى إن شاء الله جىڭاي رەزامەندى خواي گەورە بىت و پاشان ئىوهش سوود مەند بىنلىي :

- 1- جى بەجي كىرىنى ئەو شتانەي كە باسکرا لە بەشى دووھم و چوارھمدا .
- 2- پالپىشىتكى خاوهن دەسەلات ھەبىت كە پشتگىرى لە بانگەوازەكە بگات، چونكە بۇونى دەسەلات و بانگەوازىكى راست و دروست دوو ھۆکارى سەرەكىن بۇ ئىصلاحى بەندەكانى خوا، جا ئەگەر بانگەواز و دەسەلات پىكەوە پشتگىرى يەكتىر بۇون، ئەوه بەيارمەتى خواي گەورە ئامانج و ھەدھى گەورە بەدى دىت، بەلام ئەگەر لەيەك دوور بۇون ئەوا ھەولەكان تا رادەيەكى زۆر لواز دەبن، جا لەبەر ئەوه ھەر دەولەت و دەسەلاتىك سەربەرزى راستەقىنهى دەويىت لە دونيا و قىامەتدا، و دەيەوېت جىڭىر بىت و لەناونەچىت ئەبىت دەست بگرىت بەئاينى خواي گەورە، بە شوين پىيغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) هەنگاوهكانى ھەلبگرىت، و بەدوور بىت لەھەرچى ياسا و رژىمى دەستكىرىدى مرۆفەكانە، كە پىچەوانە بىت لەگەل ئاينى پىرۇزى ئىسلامدا، لەبەر ئەوه دەبىت ھەر ئاينى خوا بەرز و شکۈدار بىت و سەربەرز بىت بەسەر ھەموو

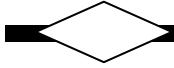
ئاينه كانى تردا، جا هەركەس دەست بگريت بەدينى خوداوه ئەوه بەيارمەتى خواى گەورە سەربەرز دەبىت و سەردەكەويت بەسەر نەيارانيدا، هەروھك ( ) خواى گەورە دەفەرمويت: { }

. [ ) : [ ) .]

واتە: بىگومان ئەوه بەلېنى خوا خويەتى (كە ئىمانداران ورۇمەكان سەردەخات بەسەر فارسەكاندا) خوا سەرپىچى ناکات لە بەلېنەكەى ( ) بەلام زۆربەى خەلکى تەنها روالەت لە دونيا دەزانن (عەقليان لەچاۋو ياندaiيە)، ئەوانە بى ئاگا و بى خەبەرن لە رۇزى دوایى ( ).

ھەروھا ئەوه شتىكى حەتمىيە كە دەبىت بانگخوازانى ژير وھۆشىار پەيوەندى بکەن بەدەسەلات و حکومەتەوە وھانىان بدهن لەسەر رېرەھەق وراستى، وبوشىان رۇون بکەنەوە كە پاشەرۇزى رۇوناكى ئەم بانگەوازە لە دونيا و دوارۇزىشدا چەند بەنرخ و شکۆمەندە، وە بىانترسىن لەسەرپىچى فەرمانەكانى خوا و پىغەمبەرەكەى وئەو سەرەنجامە خراپەشى كە دىتە رېگىيان لە دونيا و دوارۇزىدا، لەھەمان كاتدا ھەميشه ئامۇزگاريان بکەن لەسەر سەرخستن ويامەتىدانى دينى خودا و بانگخوازانى ئايىنى پىرۇزى ئىسلام .

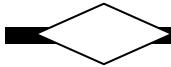
٣- بانگەواز بەشىوھىك بىت كە كەشۈر زەمينەي بۇ ساز بکريت لەسەر واقع تاوهكى جىگاي قبولى خەلکى بىت، بەشىوھىك كە شتانيك نەبنە رېگر يان لەمپەر لەنیوان بانگخواز و بانگكراواندا، ئەمەش زۆرجار لەناو ئەو گەل وھۆزانەدا دەبىت كە گەشتىنە ئەنجامىك كە ئەوبىر و باھەرى ئەوانى لەسەرە پەروپۇچ و بەتالە و لەناخى خۆياندا ئارەزووى بەرnamەيەكى فريادرەسى وەك ئىسلام بکەن، دەبىنيت كاتىك كە پىغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) خواى گەورە وەك كۆتا پىغەمبەر ھەللىدەبىزىرىت بۇ مرۇقايەتى ورەوانەي ناو گەلەكەى دەكات، ئەو

کاته قورهیش و عههرب له و پهري گومرايى و سه رلیشیو اويدا بعون، زور
ئاره زوومهند و تينووی نور و بوناکى پیغەمبەر ايەتىان بعون، هەر بويه
دەبىنیت خوای گەورە سەيرى كرد سەر زھوی هەموو غەرقى جەھل و نەزانىن
بعون، كەمیکى زور ئەھلى كتاب نېبىت، ئەگىنا هەموولايەك تينووی رسالەتى
پیغەمبەر يك بعون، ئەوبۇو پەروھەردگار محمد المصطفى رەوانە كرد تاوهەك
تىنويەتى تەواوى خەلکى بشكىنیت و بېبىت بە رەحمەت بۆ جىهانيان .

ئەى وا نەبۇو مەگەر شەر و ناكۆكى نىوان ئەوس و خەزرج ماوهىەكى
زورى نەخايىاند، شەر يكى وەك (بعاث) كە پېنج سال پېش كۆچى پیغەمبەر (
صلى الله عليه وسلم) بۆ مەدینە روويدا لهنىوان هەردوولادا خەلکىكى زور لە
كۈر و کال و سەرەك ھۆزى هەردوولا بعون بە قوربانى، بەلى زور پىويسىتىان
بە كەسيكى ئاشتى خوازى وەك محمدى كورى عەبدوللا بۇو تاوهەكى ئاو بکات
بە سەر ئەو شەر دەرىزخايەنەدا و خۆشەويىستى و برايەتى بخاتە نىوانيانەوە،
ھەروابۇو بە گەشتى پیغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) برايەتى خستە
نىوان ئەو دوو ھۆزە لەلایەك، وناوى نان (الانصار) وە برايەتى خستە نىوان
مهاجر و ئەنصارەكانىش لەلایەكى ترەوە .

بەلام ئەگەر بانگەواز لە نىوان خەلکىكدا سەرى ھەلدا كە سەرخۆش
و مەستى باطل و گومرايى بۇو بعون و بە تەمائى پاشەرۇزىكى باشىش بن
لە خراپەكارىيە خۆيان، ئەوا بەرەو پېشچۈن و سەركەوتى بانگەواز لەناو
گەلەيکى وادا بە سىتى دەچىت بەر يو، لە بەر ئەوهى خەلکەكەى زور بە شەوق
و زەوقن لە سەر خراپەكارى خۆيان و ئاماذهن قوربانىشى لە پىناودا بدهن، جا
بويه شوين وجىگايەكى لەو شىيەپەي پىويسىتى بە بانگەواز يك ھەيە كە
رۇوبەرروى ئەو باطل و خراپەكارى بېتەوە، ئەويش بە هەموو جۆرە

هۆکاریک وله هەموو بواره کانى ژياندا، وەك ئەوه فەساد و خراپە كاريھى كە ئىستا جيهانى ئىسلامى و تەواوى دونيای گرتۇھتەوه .

٤- ئەبىت بانگخواز ئومىدىكى گەورەي ھەبىت بە پاشەرۇڭى بانگەوازەكەي و بەھىچ شىوه يەك تۈوشى بىتاقة تى و سارد بۇونەوه نەبىت، چونكە ئومىد و ھيوايەكى لە وجۇرە پالنەرىكى بەھىزىن لە بەرە پېشچۇونى بانگەوازدا، ھەر دەنگەن بى تاقەتى و بى ھيوايى ھۆکارى شىكىت و دواكەوتى بانگەواز، ھەر لە بەر ئەوهى دەبىنىت خواي گەورە چەند دەرگايەكى زۆرى لە ھيواو و ئومىد لە پىغەمبەرى خودا كرددوه، وەك ئەوهى دەفەرمۇيت :)

واتە : تۆ ھەميشە ئامۇڭگاريان)

بکە و بىريان بخەرەوه، چونكە بە راستى ئامۇڭگارى و بىرخىستنەوه سوود بە ئىمانداران دەگەيەنىت .

يان دەفەرمۇيت :)

. [:] ....)

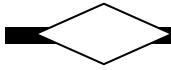
واتە : خوا ئەو زاتەيە كە پىغەمبەرى خۆى رەوانە كردووه، ھاوري لە گەل رېنمۇونى و پەيامى راست و دروستدا، بۇ ئەوهى زالى بکات بە سەر ھەموو پەيام و بەرنامەيەكى تردا ..

يان دەفەرمۇيت :)

. [:])

واتە : ئەي محمد ئەو باسانەيى كە بۇمان كردىت لەھەوال و بە سەر ھاتە نادىار و غەيىيەكانە كە بۇت دەنلىرىن، نەتۆ دە تزانى و نەھۆز و نەتەوه كشت پېش ئەم باسەي ئىمە، جا خۆگر و بەئارام بە، چونكە بە راستى پاشەرۇڭ بۇ خواناسان و پارىز كارانە .

ئەم ئايەتاناھو زۆرىكى ترىش كە ھەموويان ئومىد و ھيوابەخشىن بە

پېغەمبەرى خوا كە بىتاقەت نەبىت وچۆك دانەدا لەبەردهم بىت پەرسىت ونەيارانىدا، پىيى رادەگەيەنىت كە بەردهوام بىت وخەمى پاشەرۋۇزى نەبىت ودلنىا بىت كە عاقىبەت ودوارۋۇز هەر بۇ لەخواترسان وىھكتاپەرسىتەنە.

سەرنج بىدە لەو ھيواو وئومىدەي پېغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) كاتىك كە بەدلى شكاوه لە طائىف دەگەرىتەوە، پاش ئەوهى كە بانگى كردن بۇ سەر ئايىنى پىرۋىز ئىسلام وئەوانىش رەدىان كردەوە وئەزىزەت وئازارىكى زۇرىشىيان دا، لەكاتى گەرانەوهىدا جوبرەئىل دەيت بولايى وپىيى دەلىت خوابى گەورە ئاگادارى ھەموو ئەو شتانە بۇو كە گەل وھۆزەكەت بەرامبەرت كردىان، ئىستا فريشتهى چياكانى ناردووە بوللات تاوهكۇ فەرمانى پىبىكەيت بەوهى خۆت دەتەويىت، پېغەمبەرى خوا (صلى الله عليه وسلم) دەفەرمۇيىت :

(:)

" . "

واتە : فريشتهى چياكان بانگى كردم وسەلامى لىكىردم وپاشان ووتى : ئەى محمد چىت دەوىي، ئەگەر دەتەويىت ھەر ئىستا ئەو دوو چيا ئەدەم بەيەكدا لەسەر خەلكى طائىف، لەوەلامدا پېغەمبەرى بەسۆز ورحمة للعالمين فەرمۇيى : نەخىر ئومىدەم وايە خوابى گەورە لەنەوه وپشتى ئەمانە وەچە ونەوهىك دروست بکات ودەربەھىنىت كە خوابى گەورە بەتاڭ وتنەنها وبى ھاودەل بېرسىتن .

ھەر وايە ئومىد وھيوا بۇون لە كاروانى بانگەوازدا ھۆكارييکى سەرەكىيە بۇ سەركەوتىن وتىپەرەكىدىنى رۇزە ناخوش ونەھامەتىيەكان .

لەكۆتايىدا داواكارىن لەخوابى گەورە بمان گىرىت بە بانگخوازىيکى سەركەوتىو بۇ ئايىنە پىرۋىزەكەت تاوهكۇ بتوانىن فەرمان بکەين بەچاكە

وقده دهغه بکهین له خراپه، وه له خودا ده پارېيىنه وه که سەرۆك ولېپرسراوی خىرخواز و چاكەخواز بۇ ئوممه تى ئىسلامى دەستەبەر بکات تاوه کو بتوانن حۆكم بەھەق و راستى بکەن و کەسانىكى دادپەروھر و راستگۇ بن له گەلياندا، هەر خوداش خوایەکى بە خشندە و سەخىيە و شايىستەي ئەوهىيە کە سوپاسگوزارى بکريت له لايەن بەندەكانىيە وه .